

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO
3. ROČNÍK GYMNÁZIA

ABRAHÁM

Izák, Mórija a očisťovanie

36

WWW.INKY.SK

DOMÁCA ÚLOHA

Máte naštudované kapitoly
21 až 22 z Genesis?

Je niečo, na čo by ste sa
chceli ohľadom týchto
kapitol **opýtať**?

PÁR POZNÁMOK K TEXTU

PÁN NAVŠTÍVIL SÁRU – fráza pre naznačenie priameho Božieho konania, Božej intervencie. Použitá napríklad aj v súvislosti s vyslobodením Izraelitov z Egypta, či z babylonského zajatia.

ABRAHÁM MAL STO ROKOV – odkaz na Abramove slová: „*Tu padol Abrahám na tvár a smial sa; myslel si totižto: "Vari sa môže storočnému niečo narodiť a deväťdesiatročná Sára môže ešte porodiť?!"*“ (Gn 17,17 SSV)

IZÁK – v preklade „smeje sa“ radostou

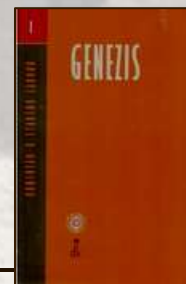
KAŽDÝ, KTO O TOM POČUJE, BUDE SA MI SMIAŤ – Táto veta znie skôr ako „*Boh urobil so mnou vtip a teraz sa mi bude smiať každý, kto sa o tom dopočuje*“, vari v zmysle Sára so svojou pochybnosťou (smiala sa svojho času nad Božím prísľubom syna – Gn 18,2), obrazne povedané, vyšla na posmech...

CHLAPEC RÁSTOL A BOL Odstavený – od kojenia. To znamená, že text preskakuje do času, keď mal Izák zhruba tri roky.

SYN EGYPTĀNKY AGAR – to, že nie je nazývaný menom, poukazuje na jeho druhoradé postavenie vzhľadom na Izáka.

IZÁK A IZMAEL

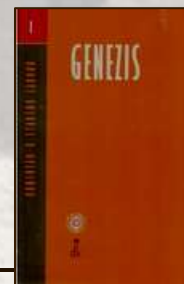
PÁR POZNÁMOK K TEXTU

IZÁK A IZMAEL

VYŽEŇ SLÚŽKU I JEJ SYNA – podľa rabínov cieľom bola ochrana Izáka po stránke charakteru, ale možno aj ochrana jeho života. Nakoniec, nebyť Izáka, bol by dedičom Abrahámovho majetku a postavenia Izmael. Takže pre neho (a pre Agar, ktorá by sa z otrokyne stala paňou domu) muselo byť narodenie Izáka riadne nemilé a malá nehoda kdesi v púšti by mohla túto situáciu elegantne vyriešiť (Izmael bol najmenej o 14 rokov starší od Izáka a teda to bol už silný, v podstate dospelý muž, kým Izák stále iba malé dieťa a teda nebolo pre neho urobiť niečo podobné nič ťažké)... ☺

SYN SLÚŽKY NEBUDE DEDIČ – Chammurapiho zákonník § 170 hovorí, že ak otrokyňa porodí pánovi deti a otec im počas svojho života povie „moje deti“, deti jeho ženy a deti otrokyne budú rovnakým dielom dedičmi jeho majetku. Keďže Abrahám prijal Izmaela za svojho syna, ako to vyplýva aj z v. 11, Izmael by mal právo dediť s Izákom. Právny kódex Lipit Ištar (19. stor. pred Kr.) však obsahuje okrem právoplatného dedičstva synov otrokyne (§ 24) hneď ďalšiu klauzulu (§ 25), podľa ktorej, ak otrokyňa porodí pánovi deti a pán dá jej aj deťom slobodu, jej deti nebudú mať podiel na majetku s potomkami pána. Podľa takéhoto zákona by Sára nekonala protiprávne ako v prvom prípade, ale naopak, apelovala by na Abraháma, aby využil svoje právo (porov. Sdc 11,1-3).

PÁR POZNÁMOK K TEXTU

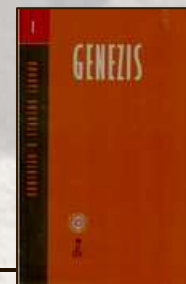

BOH VŠAK VYPOČUL CHLAPCOV HLAS – podľa rabínov Agar v ťažkej chvíli neutešuje syna, ale sebecky plače nad vlastným utrpením, preto Boh nevypočul jej volanie, ale hlas chlapca. (R. Hirsch). Podľa Talmudu Boh odpovedá skôr na prosbu toho, kto je sám v núdzi, a predsa prosí najprv za druhého. Ak Izmael pred smrťou prosil za matku a nie za seba, Boh vypočul najskôr jeho. „Boh začul“ naráža aj na meno Izmael, ktoré má presne tento význam.

LEBO Z NEHO UROBÍM VEĽKÝ NÁROD – Tu sa Agar dozvedá o prisľúbeniach daných iba Abrahámovi vo v. 13, nakoľko od chvíle jej vypudenia musí ona prevziať úplnú starostlivosť o chlapca.

MATKA MU VZALA ŽENU Z EGYPTSKEJ KRAJINY – Obstaranie ženy patrilo k záležitostiam rodičov (porov. 24,3n; 34,4). Vyberá mu, samozrejme, ženu zo svojej rodnej zeme.

IZMAEL

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

PÁR POZNÁMOK K TEXTU

O BETOVANIE IZÁKA

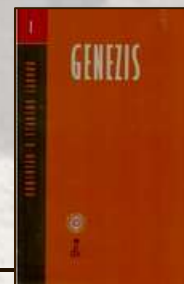
PO TÝCHTO UDALOSTIACH – príbeh týmito slovami preskakuje až k času, kedy Izák bol dosť veľký na to, aby mohol nieť náklad dreva na obetu. Mohol byť možno vo veku Izmaela, keď ho Abrahám vyhnať preč, podľa rabínov mal dokonca už 37 rokov.

TU SOM! – Vyjadruje Abrahámovu dôveru i pripravenosť konať podľa Božieho volania v zmysle Samuelovho: „*Hovor, Pane, tvoj sluha počúva!*“ (1Sam 3,9 SSV)

VEZMI SVOJHO SYNA – Po vypočutí príkazu Abrahám neodpovedá, ani sa neusiluje dohadovať, ako to bolo v prípade Sodomy.

SVOJHO JEDINÉHO SYNA IZÁKA, KTORÉHO MILUJEŠ – Konštrukcia vety má veľmi emfatický charakter a zdôrazňuje rozsah obety, ktorá sa vyžaduje od Abraháma.

Talmud text rozvíja: „*Keď Abrahám počul slová vezmi svojho syna, povedal Bohu: „Mám dvoch synov. (Ktorého mám vziať?)“ Boh mu odpovedal: „Svojho jediného!“ Abrahám mu povedal: „Ale každý z nich je jediný syn svojej matky.“ Boh povedal: „Ktorého miluješ!“ Abrahám mu povedal: „Milujem ich oboch.“ Boh povedal: „Izáka.““* (Raši)

PÁR POZNÁMOK K TEXTU

OBETOVANIE IZÁKA

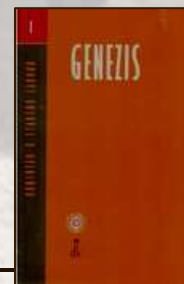
MÓRIJA – podľa židovskej tradície chrámový vrch v Jeruzaleme.

OBETUJ AKO CELOPAL – čiže obetu, ktorá je zabitá a celá spálená na oltári.

NARÚBAL DREVA – Nelogickosť postupu pri Abrahámovej príprave na odchod, keď až potom, ako vezme sluhov a Izáka, ide rúbať drevo, zrejme úmyselne vykresľuje jeho rozorvaný vnútorný stav alebo to najťažšie v príprave, kálenie dreva, na ktorom má zhorieť Izák, robí zámerne Abrahám až nakoniec.

NA TRETÍ DEŇ – Tri dni predstavujú v biblickom SZ texte vždy časový úsek, po ktorom sa udeje niečo významné. Ide teda skôr o dramatický prvok rozprávania, ako o skutočný časový údaj – analogicky, ako u nás hovoríme: „v hodine dvanástej“, alebo „o päť minút dvanásť“.

ZĎALEKA UVIDEL TO MIESTO – rabínsky komentár rozvádza, že Abrahám videl vznášať sa nad miestom oblak, v ktorom spoznal znak Božej prítomnosti (GnRb 56,1, Tanchúma 23, Pirke de R. Eliezer). Spýtal sa: „Izák, syn môj, vidíš to, čo vidím ja?“ „Áno.“ Tak Abrahám spoznal, že jeho syn je duchovne na takej úrovni, že je hoden byť obetou. Jeho sluhovia však oblak nevideli, preto ich ako aj oslov necháva spolu čakať (v. 5). (Chumaš)

PÁR POZNÁMOK K TEXTU

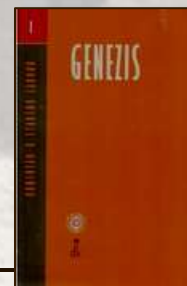

O BETOVANIE IZÁKA

BOH SI VYHLIADNE BARÁNKA NA CELOPAL, SYN MÔJ – Hebr. syntax tejto vety dovoľuje slovnú hru v prípade spojenia syn môj, ktoré môže byť oslovením Izáka (vokatív), ale môže byť aj predmetom slovesa *vyhliadne* (akuzatív) a teda môže naznačiť, kto bude baránkom, t. j. „Boh si vyhliadne baránka na celopal - môjho syna“.

TAKTO IŠLI OBAJA SPOLU – podľa výkladov rabínov odišli v úplnom súlade. Abrahám, ktorý vedel, že ide obetovať syna, šiel rovnako ochotne a radostne ako Izák, ktorý ešte nevedel, že bude obetovaný. Vo v. 8 sa opakuje, že obaja išli spolu. Vtedy už Izák vedel, že bude obetovaný, a predsa išiel s otcom ďalej s rovnakým postojom a tým istým úmyslom. (Raši) Podľa otcov preto kým Abrahám, ktorý chcel obetovať, niesol oheň a nôž, Izák nekráčal za ním, ale vedľa neho, lebo aj on je rovnako kňazom (Origenes).

ZVIAZAL – Rabíni k tomu dodávajú: Mohol zviazať zachrbátom ruky a nohy (Raši) tridsaťsedemročnému mužovi bez jeho súhlasu? Podľa Midraša Izák sám požiadal otca, aby ho pevne zviazal. Báł sa inštinktívneho pohybu, keď uvidí nôž, a nechcel poraniť otca ani seba, čím by sa stal rituálne nespôsobilým na obetu.

PÁR POZNÁMOK K TEXTU

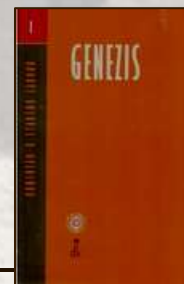

OBETOVANIE IZÁKA

VZAL NÔŽ – podľa Otcov Abrahám mal dokázať, že jeho viera bola silnejšia ako citové puto k synovi, teda že bola viac ako city tela. Abrahám miloval syna, ale pred láskou k telu uprednostnil lásku k Bohu a našiel sa nie v útrobách tela, ale v Kristovom srdci, v srdci Slova pravdy a Božej múdrosti (Origenes).

TERAZ VIEM, ŽE SA BOJÍŠ BOHA – t. j. že k Bohu prechovávaš posvätnú úctu, že Mu dôveruješ a že je naozaj tvojim Bohom. Ako hovoria Otcovia, Boh vedel aj predtým, že Abrahám sa bojí Pána, veď Boh všetko pozná prv, než sa stane (Dan 13,42), ale tie slová boli napísané pre veriaceho. Aj on uveril v Boha, ale ak neuskutočňuje skutky viery (2Sol 1,11) a nebude poslušný vo všetkých prikázaniach, aj v tých najťažších, ak neponúkne obeť a nedokáže, že uprednostňuje Boha pred ostatnými, nebude rozpoznané, že sa bojí Boha (Origenes). To, čo Boh vraví Abrahámovi, je moment v ktorom sám Abrahám dostáva svedectvo od Boha, nie moment, v ktorom sa Boh dozvedá, čo nevedel predtým (Hilár).

PÁN VIDÍ – podľa rabínov Pôvodný názov miesta bol Šalem (t.j. pokoj). Dal mu ho Sem, Noemov syn, ktorého učenci identifikujú s Melchizedekom. Abrahám odteraz nazýval to miesto menom *Jire*. Z ohľaduplnosti k obom dal Boh miestu meno zložené z oboch slov, hebr. Jerušalajim, Jeruzalem. (Midraš)

PÁR POZNÁMOK K TEXTU

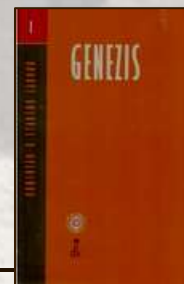

OBEŤOVANIE IZÁKA

AJ DRUHÝ RAZ VOLAL NA ABRAHÁMA Z NEBA – Pán vyjadrí siedmy a poslednýkrát požehnanie obsahujúce sedem výrokov, ako to bolo v 12,2-3. Je to najrozsiahlejší prísľub daný Abrahámovi, po ktorom sa mu Boh definitívne odmlčí.

NA SEBA PRISAHÁM – Je prísahou so špeciálnou formou závažnosti j a nájdeme ju tiež u Jer 22,5; 49,13. Hebr 6,13-20 používa tento text a vysvetľuje, že Boh prisahá sám na seba, lebo neexistuje nikto väčší ako on.

ZMOCNÍ BRÁNY – Vlastniť brány do mesta znamenalo kontrolovať nielen prístup do mesta, ale aj transakcie, ktoré v bráne prebiehali (pórov. 34,20). Z o strategického hľadiska bola brána budovaná na najlepšie prístupnom bode mesta a musela byť dosť široká, aby cez ňu mohol prejsť voz. Z tohto dôvodu brány mesta boli najslabším ohnivkom v obrannom systéme mesta. Preto sa opevneniu mestských brán venovala mimoriadna pozornosť. Brány mali väčšinou dve krídla, osadené v hlbokých pántoch a uzatvárané hasprou. Prístup k bráne bol chránený vežami a vozy často museli urobiť 90° obrat, čím sa zamedzoval priamy prístup k bráne. Zaujatie brány, najčastejšie pomocou barana alebo jej zapálením, znamenalo zaujatie mesta.

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

Kvalitné vypracovanie = 1 dnešný kredit

Rozdeľte sa do troch skupín! Každá skupina:

- **ANALYZUJTE** text a skúste odpovedať na otázky:
 - Aký **ZMYSEL** mala požiadavka, aby Abrahám obetoval Izáka? Čo tým u neho Boh sledoval? Prečo „skúšal“ Abraháma, keď sám vopred presne vedel, ako skúška dopadne? A prečo sa potom definitívne odmlčal?
 - Ako sa podľa textu k veci **postavil Izák**? Prečo?
 - Jestvuje v tomto smere (aj vzhľadom na Abraháma) nejaká **paralela medzi Izákom a Izmaelom**?
 - Jestvuje nejaká **paralela s Novým zákonom**? Ak hej – aká a v čom? V čom je rovnaká a v čom odlišná?
- **APLIKÁCIA** – dá sa tento archetyp vzťahnuť na náš vlastný život s Bohom? Ak hej – ako a v čom?
- **ASIMILÁCIA** – čo si z toho môžeme vziať my sami do budúcnosti a do praxe?

Po skončení odprezentujte
výsledky svojho skúmania!

úloha

DOMÁCA ÚLOHA

Naštudujte si doma kapitoly
Genezis 21 až 22.

Sústred'te sa na príbeh o Izákovi – o čo v ňom išlo? Čo Boh tým všetkým u Abraháma chcel docieľiť, čo sledoval?

Čo nám to môže povedať o vlastnostiach autentickej viery – jedno, či u Abraháma pred 3000 rokmi, alebo u nás teraz?

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO
3. ROČNÍK GYMNÁZIA

KONIEC

WWW.INKY.SK